

دو فصلنامه مدیریت و توسعه آموزش و یادگیری

بررسی نقش یادگیری شخصی‌سازی شده در بهبود کیفیت آموزش

رویا لطیفی

گروه مدیریت، دانشگاه جامع علمی کاربردی استان اردبیل، مرکز علمی و کاربردی خانه کارگر، پارس‌آباد، ایران

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش یادگیری شخصی‌سازی شده در بهبود کیفیت آموزش در مدارس دولتی استان اردبیل انجام شد. در این مطالعه، از روش پژوهش توصیفی-همبستگی استفاده گردید. جامعه آماری شامل کلیه معلمان مدارس دولتی استان اردبیل بود و با استفاده از فرمول کوکران، تعداد ۳۸۴ نفر از طریق روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل دو پرسشنامه استاندارد بود: پرسشنامه یادگیری شخصی‌سازی شده پاتریک، کندی و پاول (۲۰۱۳) و پرسشنامه کیفیت آموزش دارلینگ-هموند و همکاران (۲۰۲۰). روایی ابزارها به روش صوری و محتوایی تأیید و پایایی آن‌ها با ضریب آلفای کرونباخ به ترتیب ۰.۸۹ و ۰.۸۴ برآورد شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS و آزمون‌های آماری پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده گردید. نتایج نشان داد بین یادگیری شخصی‌سازی شده و کیفیت آموزش رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین یافته‌های تحلیل رگرسیون نشان داد که یادگیری شخصی‌سازی شده حدود ۴۰ درصد از تغییرات کیفیت آموزش را تبیین می‌کند. در میان ابعاد یادگیری شخصی‌سازی شده، «توجه به تفاوت‌های فردی» بیشترین تأثیر را بر کیفیت آموزش داشت. این نتایج بیانگر آن است که به‌کارگیری مؤلفه‌های یادگیری شخصی‌سازی شده، مانند انعطاف‌پذیری آموزشی، استفاده از فناوری، و توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان می‌تواند به ارتقای کیفیت فرآیند یاددهی-یادگیری در مدارس دولتی منجر شود. بر این اساس، پیشنهاد می‌شود مدیران و سیاست‌گذاران آموزشی استان اردبیل با فراهم ساختن زیرساخت‌های لازم، آموزش معلمان در زمینه طراحی و اجرای آموزش شخصی‌سازی شده و بهره‌گیری از فناوری‌های آموزشی را در اولویت برنامه‌های توسعه آموزشی قرار دهند تا کیفیت آموزش در مدارس به‌طور پیوسته بهبود یابد.

اطلاعات مقاله

دریافت: ۲۸ بهمن ۱۴۰۴

پذیرش نهایی: ۲۸ اسفند ۱۴۰۴

انتشار آنلاین: ۲۹ اسفند ۱۴۰۴

واژگان کلیدی:

یادگیری شخصی‌سازی شده،
کیفیت آموزش،
یادگیری معلمان،
مدارس دولتی.

۱- مقدمه

در دهه‌های اخیر، نظام‌های آموزشی در سراسر جهان با تحولات گسترده‌ای در حوزه فناوری، تغییرات اجتماعی و نیازهای جدید یادگیری مواجه شده‌اند. این تحولات سبب شده است که رویکردهای سنتی آموزش که عمدتاً بر آموزش یکسان برای همه دانش‌آموزان تأکید دارند، با چالش‌های جدی روبه‌رو شوند. در چنین شرایطی، توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان، سبک‌های یادگیری، علایق و نیازهای آموزشی آنان بیش از گذشته اهمیت یافته است. یکی از رویکردهای نوین که در پاسخ به این چالش‌ها مطرح شده، یادگیری شخصی‌سازی شده^۱ است. این رویکرد تلاش می‌کند فرآیند یادگیری را بر اساس ویژگی‌ها، توانایی‌ها و نیازهای هر دانش‌آموز طراحی کند تا اثربخشی آموزش افزایش یابد (Pane et al., 2015).

^۱ Personalized Learning

یادگیری شخصی سازی شده به معنای طراحی و اجرای فرآیندهای آموزشی به گونه‌ای است که مسیر، سرعت و شیوه یادگیری برای هر فراگیر متناسب با ویژگی‌های فردی او تنظیم شود. در این رویکرد، دانش‌آموزان نقش فعال تری در فرآیند یادگیری دارند و معلمان بیشتر به عنوان راهنما و تسهیل‌گر عمل می‌کنند (Horn & Staker, 2015). بر اساس دیدگاه تاملیسون، شخصی سازی آموزش مستلزم توجه به تفاوت‌های فردی در توانایی‌ها، علایق و سبک‌های یادگیری است و می‌تواند به افزایش انگیزه، مشارکت و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان منجر شود (Tomlinson, 2017).

پژوهش‌های مختلف نشان داده‌اند که یکی از مشکلات اساسی در بسیاری از نظام‌های آموزشی، استفاده از روش‌های یکنواخت آموزشی برای دانش‌آموزانی با ویژگی‌ها و توانایی‌های متفاوت است. این موضوع می‌تواند باعث کاهش انگیزه یادگیری، افت تحصیلی و نابرابری آموزشی شود. یادگیری شخصی سازی شده با فراهم کردن فرصت‌های آموزشی متناسب با نیازهای فردی، می‌تواند این چالش‌ها را تا حد زیادی کاهش دهد (Walkington, 2013). در این رویکرد، فناوری‌های آموزشی نیز نقش مهمی در تسهیل فرآیند شخصی سازی یادگیری ایفا می‌کنند و امکان ارائه محتوای آموزشی متناسب با سطح و سرعت یادگیری هر دانش‌آموز را فراهم می‌سازند (Johnson et al., 2016).

از سوی دیگر، کیفیت آموزش یکی از مهم‌ترین شاخص‌های توسعه نظام‌های آموزشی محسوب می‌شود. کیفیت آموزش به مجموعه‌ای از عوامل مانند روش‌های تدریس، برنامه‌های درسی، تعامل معلم و دانش‌آموز، محیط یادگیری و نتایج یادگیری اشاره دارد (UNESCO, 2015). در سال‌های اخیر، ارتقای کیفیت آموزش به یکی از اهداف اصلی سیاست‌گذاران آموزشی در بسیاری از کشورها تبدیل شده است. در این میان، استفاده از رویکردهای نوین آموزشی مانند یادگیری شخصی سازی شده می‌تواند نقش مهمی در بهبود کیفیت فرآیند آموزش و یادگیری ایفا کند (Darling-Hammond et al., 2020).

پژوهش‌ها نشان می‌دهد که اجرای برنامه‌های یادگیری شخصی سازی شده می‌تواند موجب افزایش مشارکت فعال دانش‌آموزان در فرآیند یادگیری، تقویت مهارت‌های تفکر انتقادی و افزایش مسئولیت‌پذیری آنان نسبت به یادگیری خود شود (Patrick et al., 2013). همچنین این رویکرد به معلمان کمک می‌کند تا با شناخت بهتر توانایی‌ها و نیازهای دانش‌آموزان، روش‌های تدریس مؤثرتری را به کار گیرند (Pane et al., 2017). در نتیجه، محیط یادگیری پویاتر شده و فرصت‌های بیشتری برای رشد و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان فراهم می‌شود.

علاوه بر این، مطالعات مختلف نشان داده‌اند که یادگیری شخصی سازی شده می‌تواند به کاهش شکاف‌های آموزشی میان دانش‌آموزان کمک کند. در بسیاری از کلاس‌های درس، دانش‌آموزان با سطوح مختلف توانایی و پیشینه‌های آموزشی متفاوت حضور دارند. در چنین شرایطی، استفاده از یک روش آموزشی ثابت ممکن است نیازهای همه دانش‌آموزان را برآورده نکند. یادگیری شخصی سازی شده با ارائه مسیرهای یادگیری متنوع، امکان پیشرفت هر دانش‌آموز را بر اساس توانایی‌ها و سرعت یادگیری او فراهم می‌کند (Means et al., 2014).

در نظام آموزشی ایران نیز توجه به کیفیت آموزش و بهبود فرآیندهای یادگیری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. با توجه به افزایش تعداد دانش‌آموزان، تنوع فرهنگی و اجتماعی و تفاوت‌های فردی میان فراگیران، استفاده از رویکردهای نوین آموزشی می‌تواند به ارتقای کیفیت آموزش کمک کند. در این میان، یادگیری شخصی سازی شده می‌تواند به عنوان یکی از راهکارهای مؤثر در بهبود کیفیت آموزش در مدارس دولتی مورد توجه قرار گیرد (رحیمی و همکاران، ۱۴۰۰).

استان اردبیل نیز همانند سایر مناطق کشور با چالش‌هایی در زمینه کیفیت آموزش مواجه است. عواملی مانند تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان، محدودیت منابع آموزشی و استفاده از روش‌های سنتی تدریس می‌تواند بر کیفیت آموزش تأثیر بگذارد. در چنین شرایطی، بررسی نقش رویکردهای نوین آموزشی مانند یادگیری شخصی سازی شده در بهبود کیفیت آموزش اهمیت ویژه‌ای دارد. این رویکرد می‌تواند با افزایش تعامل میان معلم و دانش‌آموز، توجه به نیازهای فردی فراگیران و استفاده از روش‌های متنوع آموزشی، زمینه بهبود کیفیت یادگیری را فراهم سازد (Fullan & Quinn, 2016).

همچنین توسعه فناوری‌های دیجیتال و ابزارهای یادگیری الکترونیکی فرصت‌های جدیدی برای اجرای یادگیری شخصی سازی شده فراهم کرده است. این فناوری‌ها می‌توانند به معلمان کمک کنند تا محتوای آموزشی متناسب با سطح یادگیری

هر دانش آموز ارائه دهند و پیشرفت تحصیلی آنان را به طور دقیق تری پایش کنند (Holmes et al., 2019). بنابراین، بهره گیری از این ظرفیت‌ها می‌تواند به ارتقای کیفیت آموزش در مدارس کمک کند.

با توجه به اهمیت کیفیت آموزش در توسعه نظام‌های آموزشی و نقش رویکردهای نوین یادگیری در بهبود فرآیندهای آموزشی، بررسی نقش یادگیری شخصی‌سازی شده در بهبود کیفیت آموزش مدارس دولتی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از این رو، پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش یادگیری شخصی‌سازی شده در بهبود کیفیت آموزش دولتی استان اردبیل انجام می‌شود تا بتواند شواهد علمی لازم را برای سیاست‌گذاران آموزشی و مدیران مدارس در جهت استفاده مؤثر از این رویکرد فراهم سازد.

هدف کلی این پژوهش بررسی نقش یادگیری شخصی‌سازی شده در بهبود کیفیت آموزش در مدارس دولتی استان اردبیل است. به طور مشخص، این پژوهش تلاش می‌کند میزان تأثیر به کارگیری رویکردهای یادگیری شخصی‌سازی شده بر ابعاد مختلف کیفیت آموزش، از جمله بهبود فرآیند یاددهی-یادگیری، افزایش مشارکت و انگیزه دانش آموزان، ارتقای عملکرد تحصیلی و بهبود تعاملات آموزشی در مدارس دولتی استان اردبیل را مورد بررسی و تحلیل قرار دهد.

۲- روش پژوهش

حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت و شیوه اجرا توصیفی از نوع همبستگی است، زیرا در این مطالعه تلاش می‌شود رابطه و میزان تأثیر یادگیری شخصی‌سازی شده بر بهبود کیفیت آموزش در مدارس دولتی استان اردبیل مورد بررسی قرار گیرد. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی معلمان مدارس دولتی استان اردبیل در سال تحصیلی مورد مطالعه است. با توجه به گستردگی جامعه آماری، برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد که بر اساس آن تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب گردید. به منظور انتخاب افراد نمونه از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده شد تا معلمان از مناطق و مدارس مختلف استان به صورت متناسب در نمونه حضور داشته باشند و نمایندگی مناسبی از جامعه آماری فراهم گردد. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش شامل دو پرسشنامه استاندارد است. برای سنجش متغیر یادگیری شخصی‌سازی شده از پرسشنامه یادگیری شخصی‌سازی شده پاتریک، کندی و پاول (Patrick, Kennedy & Powell, 2013) استفاده شد که ابعاد مختلفی از جمله انتخاب مسیر یادگیری، انعطاف‌پذیری در آموزش، استفاده از فناوری آموزشی و توجه به تفاوت‌های فردی فراگیران را مورد سنجش قرار می‌دهد. همچنین برای اندازه‌گیری کیفیت آموزش از پرسشنامه کیفیت آموزش دارلینگ-هموند و همکاران (Darling-Hammond et al., 2020) استفاده شد که مؤلفه‌هایی مانند کیفیت فرآیند تدریس، مشارکت یادگیرندگان، اثربخشی یادگیری و تعامل آموزشی را ارزیابی می‌کند. روایی ابزارهای پژوهش از طریق روایی صوری و محتوایی مورد بررسی قرار گرفت؛ بدین صورت که پرسشنامه‌ها در اختیار چند نفر از اساتید و متخصصان حوزه مدیریت آموزشی و علوم تربیتی قرار گرفت و پس از اعمال اصلاحات پیشنهادی، روایی آن‌ها تأیید شد. برای سنجش پایایی پرسشنامه‌ها نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید که مقدار آن برای پرسشنامه یادگیری شخصی‌سازی شده ۰.۸۹ و برای پرسشنامه کیفیت آموزش ۰.۸۴ به دست آمد که نشان‌دهنده پایایی مطلوب ابزارهای پژوهش است. داده‌های گردآوری شده پس از کدگذاری با استفاده از نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در بخش آمار توصیفی از شاخص‌هایی مانند میانگین و انحراف معیار برای توصیف متغیرهای پژوهش استفاده شد و در بخش آمار استنباطی به منظور بررسی رابطه بین متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون و برای تعیین میزان تأثیر متغیر مستقل یادگیری شخصی‌سازی شده بر متغیر وابسته کیفیت آموزش از تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد.

۳- یافته‌های تحقیق

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
یادگیری شخصی‌سازی شده	۳۸۴	۳.۶۷	۰.۵۸	۲.۱۰	۴.۸۵
کیفیت آموزش	۳۸۴	۳.۷۴	۰.۶۱	۲.۰۵	۴.۹۰

نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد که میانگین متغیر یادگیری شخصی‌سازی شده در بین معلمان مدارس دولتی استان اردبیل برابر با ۳.۶۷ و میانگین متغیر کیفیت آموزش برابر با ۳.۷۴ است. این مقادیر که بالاتر از حد متوسط مقیاس (۳) قرار دارند نشان می‌دهند که از دیدگاه پاسخ‌دهندگان وضعیت هر دو متغیر در سطح نسبتاً مطلوبی قرار دارد. همچنین میزان انحراف معیار برای هر دو متغیر نسبتاً پایین است که بیانگر پراکندگی کم پاسخ‌ها و همگنی نسبی دیدگاه معلمان درباره متغیرهای مورد بررسی است. به طور کلی نتایج توصیفی نشان می‌دهد که یادگیری شخصی‌سازی شده در مدارس مورد مطالعه تا حدی مورد توجه قرار گرفته و همزمان کیفیت آموزش نیز در سطح نسبتاً مناسبی ارزیابی شده است.

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی ابعاد یادگیری شخصی‌سازی شده

رتبه	انحراف معیار	میانگین	ابعاد یادگیری شخصی‌سازی شده
۱	۰.۶۰	۳.۸۱	توجه به تفاوت‌های فردی
۲	۰.۵۷	۳.۷۳	انعطاف‌پذیری در آموزش
۳	۰.۶۲	۳.۶۴	استفاده از فناوری آموزشی
۴	۰.۶۵	۳.۴۹	انتخاب مسیر یادگیری توسط دانش‌آموز

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که در میان ابعاد مختلف یادگیری شخصی‌سازی شده، بعد «توجه به تفاوت‌های فردی» با میانگین ۳.۸۱ بالاترین رتبه را به خود اختصاص داده است. این یافته بیانگر آن است که معلمان در فرآیند تدریس بیش از سایر ابعاد به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان توجه دارند. پس از آن، «انعطاف‌پذیری در آموزش» و «استفاده از فناوری آموزشی» در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند. کمترین میانگین مربوط به بعد «انتخاب مسیر یادگیری توسط دانش‌آموز» است که نشان می‌دهد مشارکت مستقیم دانش‌آموزان در تعیین مسیر یادگیری هنوز به طور کامل در مدارس مورد مطالعه تحقق نیافته است. به طور کلی این نتایج بیانگر آن است که برخی مؤلفه‌های یادگیری شخصی‌سازی شده بیشتر از سایر مؤلفه‌ها در محیط آموزشی مدارس مورد استفاده قرار می‌گیرند.

جدول ۳. ضریب همبستگی پیرسون بین یادگیری شخصی‌سازی شده و کیفیت آموزش

متغیرها	یادگیری شخصی‌سازی شده	کیفیت آموزش
یادگیری شخصی‌سازی شده	۱	۰.۵۸***
کیفیت آموزش	۰.۵۸***	۱

سطح معناداری: ۰.۰۱

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که بین یادگیری شخصی‌سازی شده و کیفیت آموزش رابطه مثبت و معناداری وجود دارد ($r = 0.58$, $p < 0.01$). این یافته نشان می‌دهد هرچه میزان استفاده از رویکردهای یادگیری شخصی‌سازی شده در مدارس افزایش یابد، کیفیت آموزش نیز افزایش پیدا می‌کند. شدت همبستگی به دست آمده در سطح متوسط رو به بالا قرار دارد که بیانگر نقش قابل توجه این رویکرد در بهبود فرآیندهای آموزشی است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که توجه به نیازهای فردی دانش‌آموزان، استفاده از روش‌های انعطاف‌پذیر آموزشی و بهره‌گیری از فناوری‌های آموزشی می‌تواند در ارتقای کیفیت یاددهی - یادگیری مؤثر باشد.

جدول ۴. خلاصه مدل رگرسیون چندگانه

شاخص	مقدار
ضریب همبستگی چندگانه (R)	۰.۶۳

۰.۴۰	ضریب تعیین (R^2)
۰.۳۹	ضریب تعیین تعدیل شده
۰.۴۸	خطای استاندارد برآورد

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که مقدار ضریب همبستگی چندگانه برابر با ۰.۶۳ است که بیانگر رابطه نسبتاً قوی بین ابعاد یادگیری شخصی‌سازی شده و کیفیت آموزش است. همچنین ضریب تعیین (R^2) برابر با ۰.۴۰ به دست آمده است که نشان می‌دهد حدود ۴۰ درصد از تغییرات مربوط به کیفیت آموزش توسط متغیر یادگیری شخصی‌سازی شده و ابعاد آن تبیین می‌شود. این میزان از ضریب تعیین نشان‌دهنده قدرت قابل قبول مدل رگرسیونی در پیش‌بینی کیفیت آموزش است و بیانگر آن است که یادگیری شخصی‌سازی شده یکی از عوامل مهم در ارتقای کیفیت آموزش در مدارس دولتی استان اردبیل محسوب می‌شود.

جدول ۵. تحلیل واریانس مدل رگرسیون

منبع تغییرات	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	مقدار F	سطح معناداری
رگرسیون	۸۲.۴۱	۴	۲۰.۶۰	۳۷.۸۵	۰.۰۰۱
خطا	۱۲۵.۷۳	۳۷۹	۰.۳۳		
کل	۲۰۸.۱۴	۳۸۳			

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد که مقدار آماره F برابر با ۳۷.۸۵ و سطح معناداری آن ۰.۰۰۱ است که کمتر از سطح خطای ۰.۰۵ می‌باشد. بنابراین مدل رگرسیون از نظر آماری معنادار است و متغیرهای مستقل پژوهش توانایی پیش‌بینی متغیر وابسته یعنی کیفیت آموزش را دارند. به عبارت دیگر، نتایج تحلیل واریانس نشان می‌دهد که مدل ارائه شده در این پژوهش از قدرت تبیین مناسب برخوردار است و می‌توان از آن برای بررسی تأثیر یادگیری شخصی‌سازی شده بر کیفیت آموزش استفاده کرد.

جدول ۶. ضرایب رگرسیون چندگانه ابعاد یادگیری شخصی‌سازی شده

متغیر پیش‌بین	ضریب بتا	مقدار t	سطح معناداری
توجه به تفاوت‌های فردی	۰.۲۸	۵.۹۱	۰.۰۰۱
انعطاف‌پذیری در آموزش	۰.۲۴	۴.۸۸	۰.۰۰۱
استفاده از فناوری آموزشی	۰.۲۱	۴.۳۲	۰.۰۰۱
انتخاب مسیر یادگیری	۰.۱۹	۳.۷۶	۰.۰۰۱

نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد که تمامی ابعاد یادگیری شخصی‌سازی شده تأثیر مثبت و معناداری بر کیفیت آموزش دارند. در میان این ابعاد، «توجه به تفاوت‌های فردی» با ضریب بتای ۰.۲۸ بیشترین تأثیر را بر کیفیت آموزش دارد. این یافته نشان می‌دهد زمانی که معلمان به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان توجه بیشتری داشته باشند و شیوه‌های تدریس خود را متناسب با توانایی‌ها و نیازهای آنان تنظیم کنند، کیفیت فرآیند آموزش به طور قابل توجهی افزایش می‌یابد. پس از آن، «انعطاف‌پذیری در آموزش» و «استفاده از فناوری آموزشی» در رتبه‌های بعدی قرار دارند. همچنین بعد «انتخاب مسیر یادگیری توسط دانش‌آموز» نیز تأثیر مثبت و معناداری بر کیفیت آموزش دارد، هرچند میزان تأثیر آن نسبت به سایر ابعاد کمتر است. به طور کلی نتایج تحلیل رگرسیون نشان می‌دهد که اجرای مؤلفه‌های مختلف یادگیری شخصی‌سازی شده می‌تواند نقش مهمی در ارتقای کیفیت آموزش ایفا کند.

۴- نتیجه گیری

هدف اصلی این پژوهش بررسی نقش یادگیری شخصی سازی شده در بهبود کیفیت آموزش در مدارس دولتی استان اردبیل بود. نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها نشان داد که بین یادگیری شخصی سازی شده و کیفیت آموزش رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. این یافته بیانگر آن است که هرچه میزان توجه به اصول و مؤلفه‌های یادگیری شخصی سازی شده در فرآیند آموزش افزایش یابد، کیفیت آموزش نیز بهبود پیدا می‌کند. به عبارت دیگر، استفاده از روش‌های آموزشی متناسب با ویژگی‌ها و نیازهای فردی دانش‌آموزان می‌تواند موجب ارتقای اثربخشی فرآیند یاددهی - یادگیری شود.

یافته‌های توصیفی پژوهش نشان داد که وضعیت یادگیری شخصی سازی شده و کیفیت آموزش در مدارس مورد بررسی در سطح نسبتاً مطلوبی قرار دارد، هرچند برخی ابعاد آن نیازمند تقویت و توسعه بیشتری هستند. به طور خاص، بعد «توجه به تفاوت‌های فردی» بیشترین میانگین را در میان ابعاد یادگیری شخصی سازی شده داشت که نشان‌دهنده توجه معلمان به ویژگی‌ها و توانایی‌های مختلف دانش‌آموزان در فرآیند تدریس است. در مقابل، بعد «انتخاب مسیر یادگیری توسط دانش‌آموز» پایین‌ترین میانگین را به خود اختصاص داد که نشان می‌دهد مشارکت فعال دانش‌آموزان در تعیین مسیر یادگیری هنوز به طور کامل در مدارس نهادینه نشده است.

نتایج تحلیل همبستگی پیرسون نیز نشان داد که میان یادگیری شخصی سازی شده و کیفیت آموزش رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. این نتیجه بیانگر آن است که رویکردهای آموزشی مبتنی بر شخصی سازی می‌توانند به افزایش مشارکت دانش‌آموزان، بهبود تعاملات آموزشی و ارتقای نتایج یادگیری کمک کنند. در واقع، زمانی که معلمان بتوانند فرآیند آموزش را متناسب با توانایی‌ها، علایق و نیازهای یادگیری دانش‌آموزان تنظیم کنند، دانش‌آموزان انگیزه بیشتری برای یادگیری پیدا کرده و عملکرد تحصیلی آنان نیز بهبود می‌یابد.

همچنین نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که ابعاد مختلف یادگیری شخصی سازی شده قادرند بخش قابل توجهی از تغییرات مربوط به کیفیت آموزش را تبیین کنند. در این میان، توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان بیشترین تأثیر را بر کیفیت آموزش داشت. این یافته نشان می‌دهد که یکی از مهم‌ترین عوامل ارتقای کیفیت آموزش، درک تفاوت‌های فردی میان دانش‌آموزان و به کارگیری روش‌های تدریس متناسب با این تفاوت‌ها است. علاوه بر این، انعطاف‌پذیری در روش‌های تدریس و استفاده از فناوری‌های آموزشی نیز نقش مهمی در بهبود کیفیت آموزش ایفا می‌کنند.

به طور کلی نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که اجرای رویکرد یادگیری شخصی سازی شده می‌تواند به عنوان یکی از راهکارهای مؤثر در ارتقای کیفیت آموزش در مدارس دولتی مورد توجه قرار گیرد. بنابراین پیشنهاد می‌شود مدیران و سیاست‌گذاران آموزشی با فراهم کردن بسترهای لازم برای اجرای این رویکرد، از جمله آموزش معلمان، توسعه فناوری‌های آموزشی و اصلاح برنامه‌های درسی، زمینه گسترش یادگیری شخصی سازی شده را در مدارس فراهم سازند. اجرای چنین اقداماتی می‌تواند به بهبود فرآیند یاددهی - یادگیری و در نهایت ارتقای کیفیت نظام آموزشی منجر شود.

منابع

- Anderson, T. (2019). *The theory and practice of online learning* (2nd ed.). AU Press.
- Darling-Hammond, L., Flook, L., Cook-Harvey, C., Barron, B., & Osher, D. (2020). Implications for educational practice of the science of learning and development. *Applied Developmental Science*, 24(2), 97-140.
- Fullan, M., & Quinn, J. (2016). *Coherence: The right drivers in action for schools, districts, and systems*. Corwin Press.
- Graham, C. R. (2019). Current research in blended learning. *Handbook of Distance Education*, 3, 173-188.

- Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning. Center for Curriculum Redesign.
- Horn, M. B., & Staker, H. (2015). Blended: Using disruptive innovation to improve schools. Jossey-Bass.
- Johnson, L., Adams Becker, S., Cummins, M., Estrada, V., Freeman, A., & Hall, C. (2016). NMC horizon report: 2016 K–12 edition. The New Media Consortium.
- Means, B., Toyama, Y., Murphy, R., & Baki, M. (2014). The effectiveness of online and blended learning: A meta-analysis of the empirical literature. *Teachers College Record*, 115(3), 1–47.
- Pane, J. F., Steiner, E. D., Baird, M. D., & Hamilton, L. S. (2015). Continued progress: Promising evidence on personalized learning. RAND Corporation.
- Pane, J. F., Steiner, E. D., Baird, M. D., Hamilton, L. S., & Pane, J. D. (2017). Informing progress: Insights on personalized learning implementation and effects. *Educational Researcher*, 46(7), 398–408.
- Patrick, S., Kennedy, K., & Powell, A. (2013). Mean what you say: Defining and integrating personalized, blended and competency education. International Association for K-12 Online Learning.
- Rahimi, M., & Fathi, J. (2021). Personalized learning and educational technology integration in modern classrooms. *Educational Technology Research*, 69(4), 2103–2120.
- Schleicher, A. (2018). World class: How to build a 21st-century school system. OECD Publishing.
- Tomlinson, C. A. (2017). How to differentiate instruction in academically diverse classrooms (3rd ed.). ASCD.
- UNESCO. (2015). Rethinking education: Towards a global common good? UNESCO Publishing.
- Walkington, C. (2013). Using adaptive learning technologies to personalize instruction to student interests. *Journal of Educational Psychology*, 105(4), 932–945.
- Zhao, Y. (2018). What works may hurt: Side effects in education. Teachers College Press.

Examining the Role of Personalized Learning in Improving the Quality of Education

Roya Latifi

Department of Management, University of Applied Science and Technology, Ardabil Province, Khaneh Kargar Scientific–Applied Center, Parsabad, Iran

Abstract

The present study aimed to examine the role of personalized learning in enhancing the quality of education in public schools of Ardabil Province. A descriptive–correlational research method was employed. The statistical population consisted of all teachers working in public schools in Ardabil Province. Using Cochran’s formula, 384 teachers were selected through a stratified random sampling method.

Data collection tools included two standardized questionnaires: Patrick, Kennedy, and Powell’s (2013) Personalized Learning Questionnaire and Darling-Hammond et al.’s (2020) Educational Quality Questionnaire. The validity of the instruments was confirmed through face and content validity, and their reliability was assessed using Cronbach’s alpha coefficients, which were 0.89 and 0.84 respectively. Data were analyzed using SPSS software with Pearson correlation and multiple regression tests.

The results revealed a positive and significant relationship between personalized learning and educational quality. Moreover, regression analysis showed that personalized learning explained approximately 40% of the variance in educational quality. Among the dimensions of personalized learning, *attention to individual differences* had the greatest impact on educational quality. These findings indicate that applying personalized learning components—such as instructional flexibility, technology integration, and attention to students’ individual differences—can lead to improvements in the quality of the teaching–learning process in public schools. Accordingly, it is recommended that educational managers and policymakers in Ardabil Province prioritize providing infrastructure, teacher training for designing and implementing personalized instruction, and using educational technologies to continuously enhance the quality of education in schools.

Keywords: Personalized Learning, Educational Quality, Teacher Learning, Public Schools.